

แนวปฏิบัติ เรื่อง วิธีการพิจารณาสั่งเพิ่มหรือลด เงินทดแทนการขาดรายได้เนื่องจากทุพพลภาพ

ตามที่สำนักงานประกันสังคมมีการออกประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ อัตรา วิธีการพิจารณาสั่งเพิ่มหรือลดเงินทดแทนการขาดรายได้เนื่องจากทุพพลภาพ ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2559 เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขหลักเกณฑ์ในกรณีทุพพลภาพให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 และระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีทุพพลภาพ พ.ศ. 2566 ลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2566 ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566

สำนักงานประกันสังคมจึงขอยกเลิกแนวปฏิบัติเรื่อง วิธีการพิจารณาสั่งเพิ่มหรือลดเงินทดแทนการขาดรายได้เนื่องจากทุพพลภาพ ตามหนังสือสำนักงานประกันสังคม ด่วนที่สุด ที่ รง 0629/ว4861 และ ว4862 ลงวันที่ 26 ตุลาคม 2559 และกำหนดแนวปฏิบัติ เรื่องวิธีการพิจารณาสั่งเพิ่มหรือลดเงินทดแทนการขาดรายได้เนื่องจากทุพพลภาพ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานและแนวทางเดียวกัน โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจเยี่ยมผู้ทุพพลภาพทุกปี และตรวจสอบข้อมูลตามรายงานรายชื่อผู้ประกันตนทุพพลภาพที่กลับเข้าทำงานใหม่ (BENINVR 1) หากพบว่าผู้ทุพพลภาพมีรายได้จากการทำงาน ให้พิจารณาและดำเนินการ ดังนี้

1. เงื่อนไขในการพิจารณาเพิ่มหรือลดเงินทดแทนการขาดรายได้ของผู้ทุพพลภาพต้องมี 2 เงื่อนไข ดังนี้

1.1 มีรายได้จากการทำงานมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้

1) กรณีทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียไม่รุนแรง มีรายได้มากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ ไม่ว่าจะมากกว่าจำนวนเท่าใดก็ตาม

2) กรณีทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียรุนแรง มีรายได้มากกว่า 1.5 เท่าขึ้นไปของเงินทดแทนการขาดรายได้

1.2 มีการฟื้นฟูสมรรถภาพและหรือมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

1) กรณีทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียไม่รุนแรง มีการสูญเสียสมรรถภาพทั้งร่างกายน้อยกว่าร้อยละ 35

2) กรณีทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียรุนแรง มีการสูญเสียสมรรถภาพทั้งร่างกายน้อยกว่าร้อยละ 50

2. ทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียไม่รุนแรง

2.1 กรณีผู้ทุพพลภาพมิได้กลับเข้ามาเป็นผู้ประกันตน ไม่ต้องให้แพทย์ฯ ประเมินการสูญเสียสมรรถภาพของร่างกายและให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ตามคำสั่งเดิมต่อไป

2.2 กรณีผู้ทุพพลภาพมีรายได้จากการทำงาน จะต้องเป็นรายได้ที่ได้รับจริงและมีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ ให้ดำเนินการดังนี้

2.2.1 ตรวจสอบการกลับเข้าทำงาน ตรวจสอบรายได้ของผู้ทุพพลภาพว่ารายได้ที่ได้รับมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้หรือไม่ โดยตรวจสอบจากรายงานในระบบสารสนเทศของสำนักงานประกันสังคม หรือขอข้อมูลจำนวนรายได้ของผู้ประกันตนจากนายจ้าง

2.2.2 ประสานแพทย์ผู้ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมเพื่อตรวจประเมินสมรรถภาพการทำงานของร่างกายผู้ทุพพลภาพ โดยจะตรวจประเมินที่บ้านของผู้ทุพพลภาพ หรือสถานพยาบาลที่ประจำทำงานของแพทย์ตามความเหมาะสมและความสะดวกของแต่ละฝ่าย

2.2.3 จ่ายค่าตอบแทนให้แก่แพทย์ในการตรวจร่างกายผู้ทุพพลภาพตามประกาศคณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ ลงวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2565

2.2.4 การพิจารณาผลการตรวจประเมินสมรรถภาพฯ ของแพทย์

1) ผู้ทุพพลภาพที่สูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพของอวัยวะ หรือของร่างกายหรือสูญเสียสภาพปกติของจิตใจตั้งแต่ร้อยละ 35 ขึ้นไป ถึงแม้ว่าจะมีรายได้จากการทำงานมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ไม่ต้องพิจารณาเปลี่ยนแปลงลดเงินทดแทนการขาดรายได้ ให้ได้รับสิทธิเงินทดแทนการขาดรายได้ตามคำสั่งเดิมต่อไป

2) ผู้ทุพพลภาพที่มีการฟื้นฟูสมรรถภาพและหรือมีการพัฒนาที่ดี ประเมินการสูญเสียสมรรถภาพทั้งร่างกายน้อยกว่าร้อยละ 35 ให้ลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 10% ของเงินทดแทนการขาดรายได้ที่ผู้ทุพพลภาพได้รับอยู่ นับถัดจากเดือนที่แพทย์ประเมินการสูญเสียฯ

3) กรณีผู้ทุพพลภาพเคยมีรายได้จากการทำงานและถูกลดเงินทดแทนการขาดรายได้ ต่อมาไม่มีรายได้จากการทำงาน ให้สำนักงานจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละ 30 ของค่าจ้างรายวันตามมาตรา 57 ต่อไปตั้งแต่วันที่ไม่มีรายได้จากการทำงานตลอดระยะเวลาที่ไม่สามารถทำงานได้ และเมื่อรวมกับระยะเวลาที่เคยรับมาแล้วต้องไม่เกิน 180 เดือน

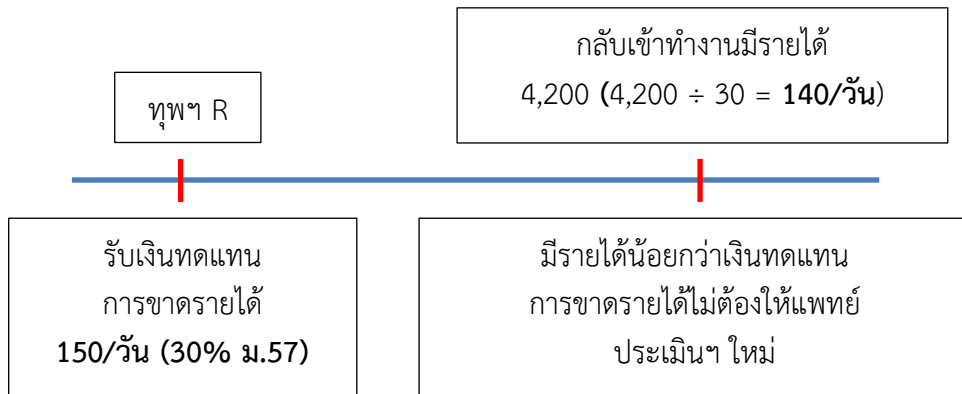
ตัวอย่างการพิจารณาสั่งเพิ่มหรือลดเงินทดแทนการขาดรายได้ กรณีทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียไม่รุนแรง

ตัวอย่างที่ 1 สถานะ R ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละ 30 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 กลับเข้าทำงานมีรายได้น้อยกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้

นางปราณี ทำงานบริษัทเอแอนด์บี ฟู้ดส์ จำกัด ตำแหน่งตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์รับค่าจ้างเดือนละ 15,000 (วันละ 500 บาท) ประสบอุบัติเหตุขณะเดินทางกลับบ้านเป็นเหตุให้มือข้างซ้ายอ่อนแรงใช้งานได้ไม่เหมือนเดิม และออกจากงาน แพทย์ประเมินการสูญเสียฯ คิดเป็นร้อยละ 45 ของทั้งร่างกาย และสำนักงานประกันสังคมมีมติให้เป็นผู้ทุพพลภาพระดับความสูญเสียไม่รุนแรง มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละ 30 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 เป็นจำนวนเงินวันละ 150 บาท เป็นระยะเวลาไม่เกิน 180 เดือน ต่อมานางปราณีเข้าทำงานโรงงานพลาสติกแผนกธุรการมีรายได้จากการทำงานเดือนละ 4,200 บาท (วันละ 140 บาท) ซึ่งน้อยกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

กรณีนี้ ผู้ทพพลภาพรับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 150 บาท เมื่อกลับเข้าทำงานมีรายได้ 4,200 บาท (วันละ 140 บาท) ซึ่งน้อยกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ที่รับอยู่ จึงมีเงื่อนไขในการปรับลด ไม่ครบ 2 ข้อตามข้อ 1 ไม่ต้องให้แพทย์ประเมินการสูญเสียสมรรถภาพร่างกายใหม่ และให้ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ตามคำสั่งเดิมต่อไป

ตัวอย่างที่ 2 สถานะ R กลับเข้าทำงานมีรายได้มากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้

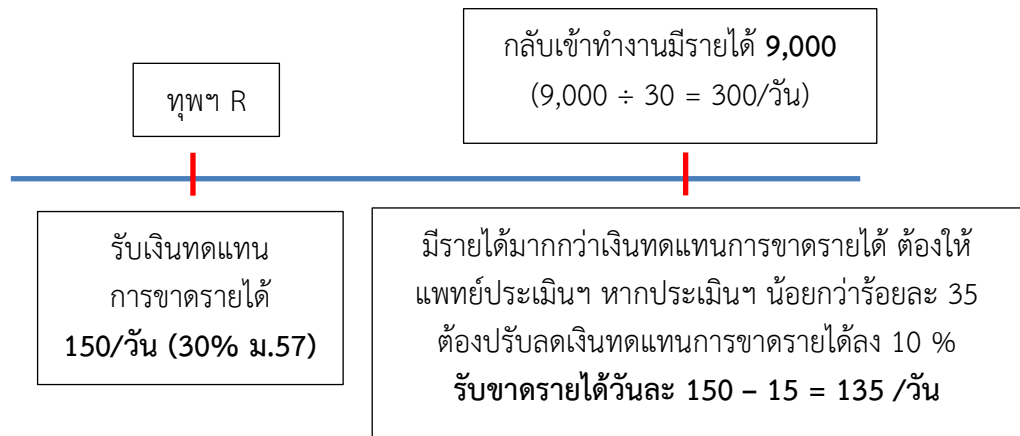
นายอาทิตย์ ก่อนออกจากงานได้รับค่าจ้างเดือนละ 15,000 (วันละ 500 บาท) ต่อมาเป็น ผู้ทพพลภาพสูญเสียระดับไม่รุนแรง และได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 150 บาท ต่อมากลับเข้าทำงานโรงงานผลิตอาหารทะเลสำเร็จรูป แผนกบรรจุผลิตภัณฑ์ มีรายได้จากการทำงานเดือนละ 9,000 บาท (วันละ 300 บาท) ซึ่งมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

กรณีนี้ ต้องประสานแพทย์ผู้ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมให้ประเมินการสูญเสียสมรรถภาพทั้งร่างกาย หากสภาพร่างกายฟื้นฟูดีขึ้นการสูญเสียของร่างกายน้อยกว่าร้อยละ 35 ต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งประโยชน์ทดแทน โดยลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 10% ของเงินทดแทนการขาดรายได้ที่ผู้ทพพลภาพรับอยู่

วิธีคำนวณ

1. ลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลงร้อยละ 10 ของเงินทดแทนการขาดรายได้ที่ผู้ทพพลภาพได้รับ = $150 \times 10\% =$ วันละ 15 บาท
2. ผู้ทพพลภาพสูญเสียระดับไม่รุนแรงจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ $150 - 15 = 135$ บาท

หมายเหตุ : กรณีรายได้จากการทำงาน**มากกว่า**เงินทดแทนการขาดรายได้**ไม่ว่าจำนวนเท่าใดก็ตามต้องลด**เงินทดแทนการขาดรายได้ลง **10%** ตามประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ อัตราวิธีการพิจารณาสั่งเพิ่มหรือลดเงินทดแทนการขาดรายได้เนื่องจากทุพพลภาพ ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ข้อ 2.2

ตัวอย่างที่ 3 ถูกลดเงินทดแทนการขาดรายได้ ต่อมาออกจากงานและไม่มีรายได้

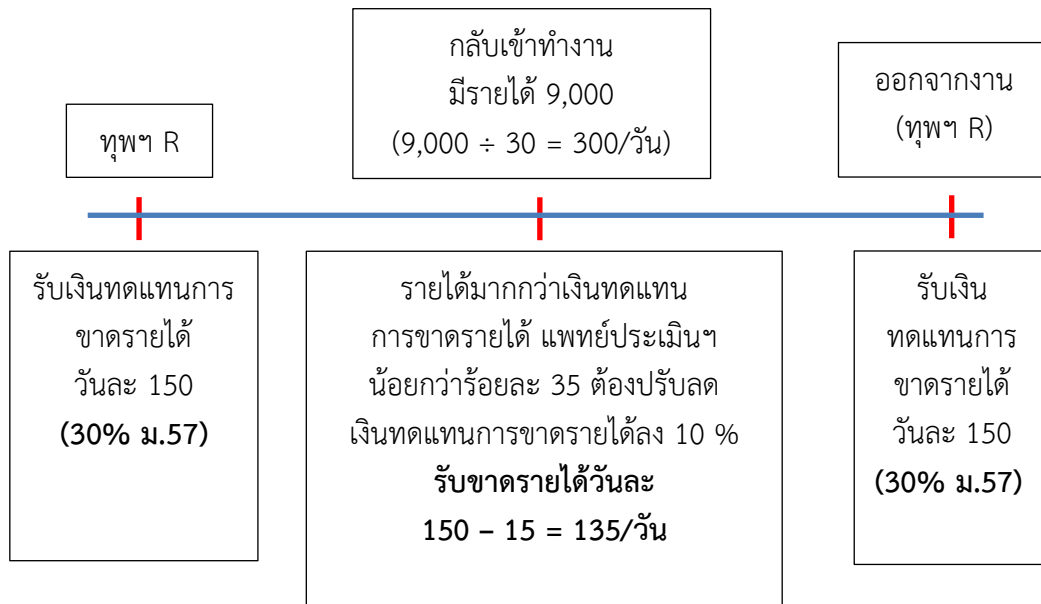
จากตัวอย่างที่ 2 นายอาทิตย์ ผู้ทุพพลภาพได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 150 บาท จากการประเมินฯ ของแพทย์ สภาพร่างกายดีขึ้นฟื้นคืนขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 35 และมีรายได้มากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ จึงถูกลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลงเหลือวันละ 135 บาท หากต่อมานายอาทิตย์ไม่สามารถทำงานได้อีก และไม่มีรายได้จากการทำงาน

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

จากตัวอย่างที่ 2 นายอาทิตย์กลับเข้าทำงานและมีรายได้มากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ จึงปรับลดเงินทดแทนการขาดรายได้เหลือวันละ 135 บาท ต่อมาสิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตน และไม่มีรายได้จากการทำงานจึงเปลี่ยนแปลงเงินทดแทนการขาดรายได้ให้มีสิทธิได้รับอัตราร้อยละ 30 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 ตามที่นายอาทิตย์เคยได้รับวันละ 150 บาท ตามคำสั่งจ่ายฯ ครั้งแรกที่เคยได้รับต่อไป แต่เมื่อรวมระยะเวลาการรับเงินทดแทนการขาดรายได้ทั้ง 3 ช่วงจะต้องไม่เกิน 180 เดือน

วิธีคำนวณ

1. เดิมผู้ทุพพลภาพเคยได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ = 150 บาท
2. ต่อมาสภาพร่างกายดีขึ้นจึงถูกลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลงเหลือวันละ = 135 บาท
3. ต่อมานายอาทิตย์ สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนและไม่มีรายได้ ให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้ โดยให้มีสิทธิได้รับตามคำสั่งเดิมวันละ = 150 บาท

ตัวอย่างที่ 4 สถานะ A รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในส่วนที่ลดลงไม่เกิน 30% ตามมาตรา 57 และยังคงมีรายได้มากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ ต่อมาประเมินสภาพร่างกายดีขึ้นสูญเสีย น้อยกว่าร้อยละ 35

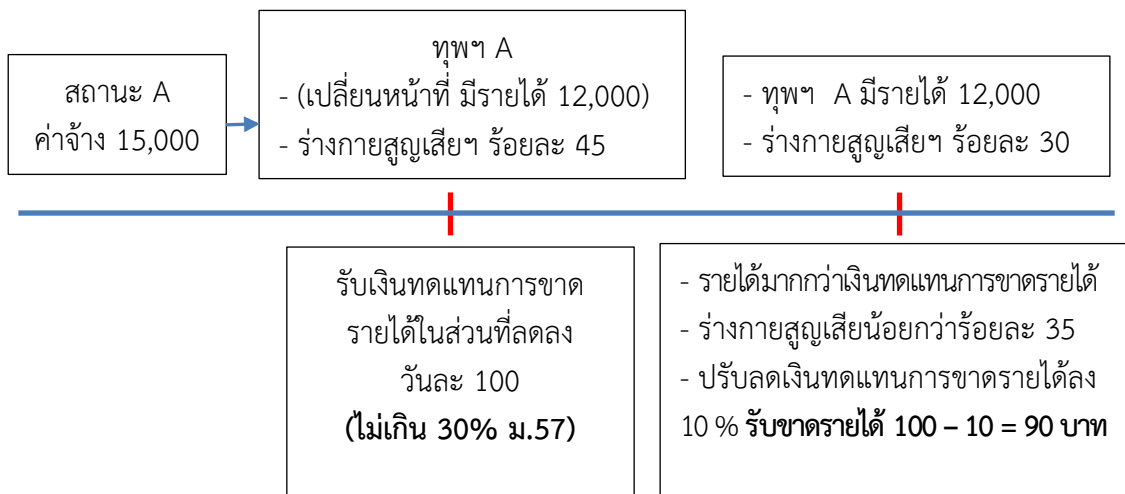
นายวิรัตน์ ทำงานเป็นพนักงานขับรถส่งสินค้าได้รับค่าจ้างเดือนละ 15,000 บาท (วันละ 500 บาท) เกิดอุบัติเหตุตกต้นไม้ขณะเก็บผลไม้ที่บ้านตนเอง เป็นเหตุให้มือข้างซ้ายใช้งานไม่ได้ นายจ้างเปลี่ยน ตำแหน่งหน้าที่ ได้รับค่าจ้างเดือนละ 12,000 บาท (วันละ 400 บาท) แพทย์ประเมินการสูญเสียฯ คิดเป็นร้อยละ 45 ของทั้งร่างกาย เป็นผู้ทุพพลภาพระดับความสูญเสียไม่รุนแรง ได้รับเงินทดแทน การขาดรายได้ในส่วนที่ลดลงแต่ไม่เกินร้อยละ 30 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 เป็นเงินวันละ 100 บาท ซึ่งรายได้จากการทำงานของนายวิรัตน์ ยังคงมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ ต่อมาภายหลังแพทย์ ประเมินฯ สภาพร่างกายของนายวิรัตน์มีการฟื้นฟูดีขึ้น ประเมินฯ การสูญเสียคิดเป็นร้อยละ 30

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

กรณีนี้ผู้ทุพพลภาพรับเงินทดแทนการขาดรายได้ในส่วนที่ลดลงไม่เกินร้อยละ 30 ตามมาตรา 57 ซึ่งรายได้ยังคงมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ (ตามเงื่อนไขเพิ่มเติมข้อ 1.1) และต่อมา ภายหลังแพทย์ผู้ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมประเมินฯ สภาพร่างกายมีการฟื้นฟูดีขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 30 (ตามเงื่อนไขเพิ่มเติมข้อ 1.2) ทำให้เงื่อนไขในการปรับเพิ่มลดครบถ้วน พนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องเปลี่ยนแปลงค่าสิ่งประโยชน์ทดแทน โดยลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 10% ของเงินทดแทน การขาดรายได้ที่ผู้ทุพพลภาพรับอยู่

วิธีคำนวณ

1. ลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลงร้อยละ 10 ของเงินทดแทนการขาดรายได้ที่ผู้ทุพพลภาพได้รับ = $100 \times 10\% =$ วันละ 10 บาท
2. ผู้ทุพพลภาพสูญเสียระดับไม่รุนแรง จะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ $100 - 10 = 90$ บาท

หมายเหตุ : ระยะเวลาในการประเมิน เจ้าหน้าที่จะทราบได้จากรายงานรายได้เพิ่มขึ้นของผู้ทุพพลภาพหรือทราบได้จากการตรวจเยี่ยมผู้ทุพพลภาพในเดือนตุลาคมของทุกปี

ตัวอย่างที่ 5 สถานะ A รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในส่วนที่ลดลงไม่เกิน 30% ตามมาตรา 57 ต่อมา มีรายได้จากการทำงานมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ และสภาพร่างกายดีขึ้น

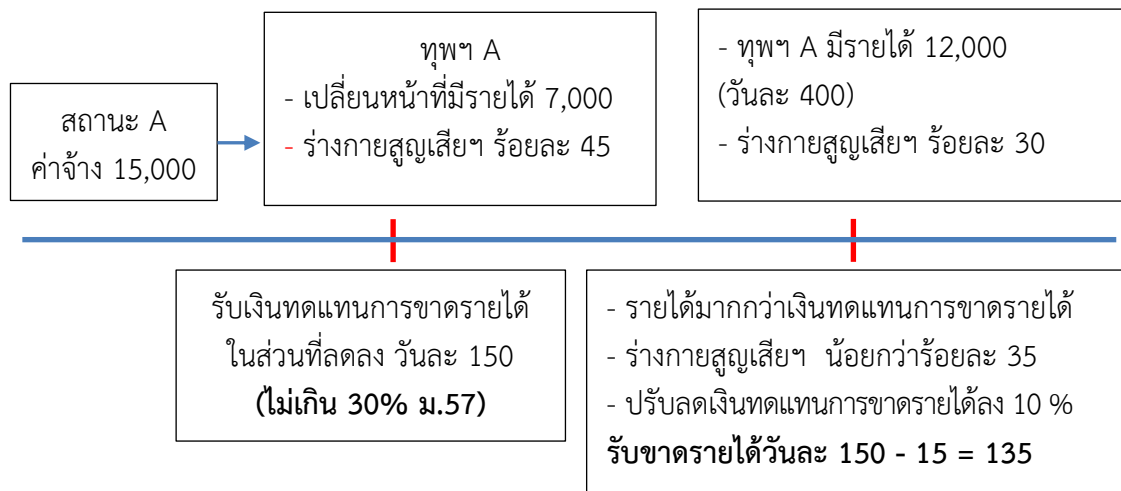
นายพิชิต ทำงานที่บริษัทโชคดี จำกัด ประสบอุบัติเหตุไม่เนื่องจากการทำงาน เป็นเหตุให้ขาข้างซ้ายผิดรูป และยังพอดีนได้ หากนายจ้างเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่การงานให้นายพิชิต ได้รับค่าจ้างลดลงจาก 15,000 บาท (วันละ 500 บาท) เป็นเดือนละ 7,000 บาท (วันละ 233.33 บาท) ค่าจ้างลดลง 8,000 บาท (วันละ 266.66 บาท) แพทย์ประเมินการสูญเสีย คิดเป็นร้อยละ 45 ของทั้งร่างกาย เป็นผู้ทุพพลภาพระดับความสูญเสียไม่รุนแรง ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในส่วนที่ลดลง แต่ไม่เกิน ร้อยละ 30 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 เป็นเงินวันละ 150 บาท ต่อมา นายพิชิตมีรายได้เดือนละ 12,000 บาท แพทย์ประเมิน สภาพร่างกายมีการฟื้นฟูดีขึ้น ประเมิน การสูญเสียคิดเป็นร้อยละ 30

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

กรณีนี้ผู้ทุพพลภาพรับเงินทดแทนการขาดรายได้ในส่วนที่ลดลงไม่เกิน 30% ตามมาตรา 57 ต่อมา มีรายได้จากการทำงานมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ (ตามเงื่อนไขเพิ่มลดข้อ 1.1) และแพทย์ ผู้ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมประเมิน สภาพร่างกายมีการฟื้นฟูดีขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 30 (ตามเงื่อนไขเพิ่มลดข้อ 1.2) ต้องเปลี่ยนแปลงค่าส่งประโยชน์ทดแทน โดยลดเงินทดแทน การขาดรายได้ลง 10% ของเงินทดแทนการขาดรายได้ที่ผู้ทุพพลภาพรับอยู่

วิธีคำนวณ

1. ลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลงร้อยละ 10 ของเงินทดแทนการขาดรายได้
ที่ผู้ทุพพลภาพได้รับ = $150 \times 10\% =$ วันละ 15 บาท
2. ผู้ทุพพลภาพสูญเสียระดับไม่รุนแรง จะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ $150 - 15$
= 135 บาท

ตัวอย่างที่ 6 สถานะ A ปรับลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง และต่อมาออกจากงาน

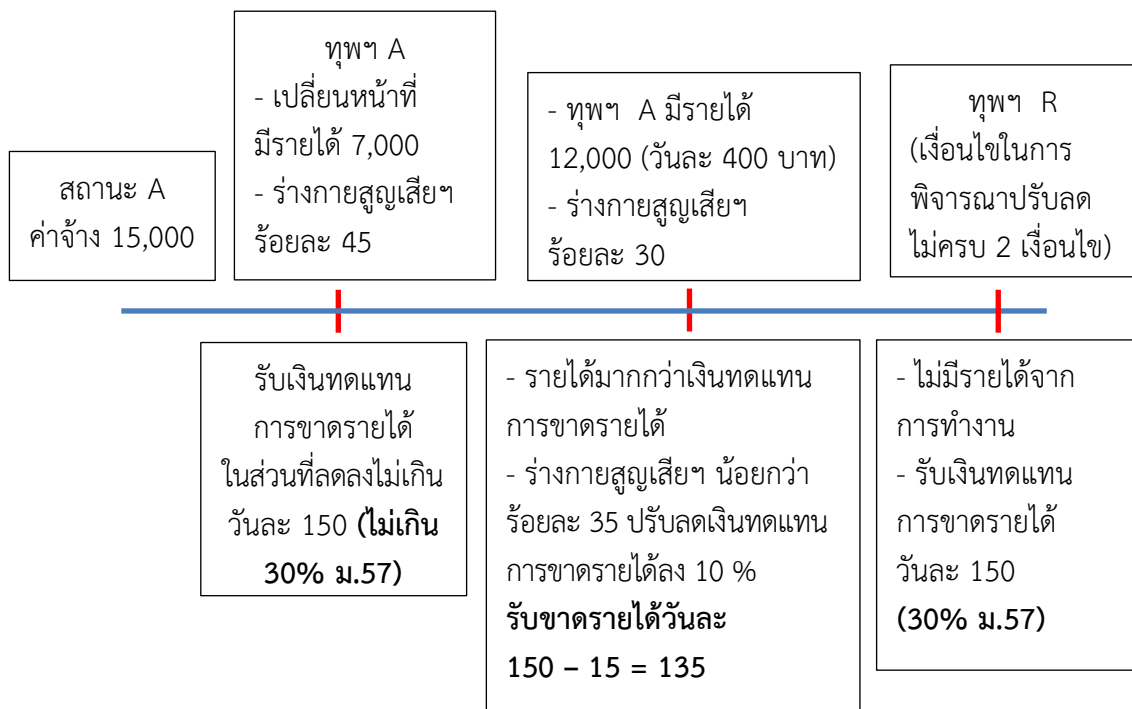
จากตัวอย่างที่ 5 หากต่อมานายพิชิต ออกจากงานจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 150 บาท

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

กรณีนี้ผู้ทุพพลภาพเคยถูกปรับลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 10% ของเงินทดแทนการขาดรายได้ที่รับอยู่ โดยได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 135 บาท ต่อมาสิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนและไม่มีรายได้จากการทำงาน ทำให้เงื่อนไขเพิ่มเติมไม่ครบถ้วน (ข้อ 1) เจ้าหน้าที่ต้องเปลี่ยนแปลงเงินทดแทนการขาดรายได้ให้มีสิทธิได้รับอัตราร้อยละ 30 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 แต่เมื่อรวมระยะเวลาการรับเงินทดแทนการขาดรายได้ทั้ง 3 ช่วงจะต้องไม่เกิน 180 เดือน

วิธีคำนวณ

1. เดิมผู้ทุพพลภาพได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ = 150 บาท
2. ต่อมาสภาพร่างกายดีขึ้นจึงถูกลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลงเหลือวันละ = 135 บาท
3. ต่อมานายพิชิต สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตนและไม่มีรายได้ ให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้ โดยให้มีสิทธิได้รับร้อยละ 30% ของค่าจ้างตามมาตรา 57
วันละ = 150 บาท

หมายเหตุ : สถานะ R ทำให้ไม่มีรายได้จากการทำงาน จึงมีเงื่อนไขในการพิจารณาปรับลดไม่ครบ 2 เดือนไซตามข้อ 1

3. ทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียรุนแรง

3.1 กรณีผู้ทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียรุนแรงมิได้กลับเข้ามาเป็นผู้ประกันตน และหรือไม่มีรายได้จากการทำงานหรือมีรายได้จากการทำงานน้อยกว่า 1.5 เท่าของเงินทดแทน การขาดรายได้ไม่ต้องประเมินสมรรถภาพการทำงานของร่างกาย ให้มีสิทธิรับเงินทดแทนการขาดรายได้ ตามคำสั่งเดิมต่อไป

3.2 กรณีผู้ทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียรุนแรงกลับเข้าทำงาน เป็นผู้ประกันตนมีรายได้ จากการทำงาน และรายได้นั้นต้องสามารถตรวจสอบได้ โดยตรวจสอบจากรายงานในระบบสารสนเทศ ของสำนักงานประกันสังคม หรือขอข้อมูลจำนวนรายได้ของผู้ประกันตนจากนายจ้าง ถ้ารายได้จากการทำงาน มากกว่า 1.5 เท่าขึ้นไปของเงินทดแทนการขาดรายได้ให้ดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 ประสานแพทย์ผู้ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมในการประเมิน สมรรถภาพการทำงานของร่างกายผู้ทุพพลภาพ โดยจะประเมินที่บ้านผู้ทุพพลภาพหรือสถานพยาบาล แล้วแต่ความเหมาะสมและความสะดวกของทุกฝ่าย

3.2.2 จ่ายค่าตอบแทนให้แก่แพทย์ในการตรวจร่างกายผู้ทุพพลภาพ ตามประกาศ คณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทน ในกรณีทุพพลภาพ ลงวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2565

3.2.3 การพิจารณาผลการประเมินสมรรถภาพฯ ของแพทย์

1) ผู้ทุพพลภาพที่สูญเสียอวัยวะ หรือสูญเสียสมรรถภาพของอวัยวะหรือของร่างกายหรือสูญเสียภาวะปกติของจิตใจตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปของสมรรถภาพทั้งร่างกาย ไม่ต้องพิจารณาเปลี่ยนแปลงเงินทดแทนการขาดรายได้ให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ตามคำสั่งเดิมต่อไป

2) ผู้ทุพพลภาพที่มีการฟื้นฟูสมรรถภาพและหรือมีการพัฒนาที่ดี มีการสูญเสียสมรรถภาพทั้งร่างกายน้อยกว่าร้อยละ 50 ให้ตรวจสอบรายได้จากการทำงานของผู้ทุพพลภาพ ถ้ารายได้จากการทำงานมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ ให้เปลี่ยนแปลงค่าวินิจฉัยลดเงินทดแทนการขาดรายได้ นับถัดจากเดือนที่แพทย์ประเมินการสูญเสียฯ ดังนี้

(2.1) รายได้จากการทำงานมากกว่า 1.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ ให้ลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 10 %

(2.2) รายได้จากการทำงานมากกว่า 2 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ ให้ลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 20 %

(2.3) รายได้จากการทำงานมากกว่า 2.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ ให้ลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 30 %

(2.4) รายได้จากการทำงานมากกว่า 3 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ ให้ลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 40 %

(2.5) รายได้จากการทำงานมากกว่า 3.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ ให้ลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 50 %

3.3 ผู้ทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียรุนแรงที่ถูกลดเงินทดแทนการขาดรายได้ หากภายหลังปรากฏว่ามีสภาพร่างกายที่เสื่อมลง ให้มีการประเมินการสูญเสียสมรรถภาพของร่างกายใหม่ เพื่อพิจารณาเพิ่มเงินทดแทนการขาดรายได้ นับถัดจากเดือนที่แพทย์ประเมินการสูญเสียฯ ดังนี้

3.3.1 กรณีสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพของอวัยวะหรือของร่างกายหรือสูญเสียภาวะปกติของจิตใจตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปของสมรรถภาพของร่างกายให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งประโยชน์ทดแทนโดยเพิ่มเงินทดแทนการขาดรายได้เท่ากับเงินทดแทนการขาดรายได้ที่เคยได้รับก่อนถูกลดเงินทดแทนการขาดรายได้

3.3.2 กรณีสูญเสียสมรรถภาพน้อยกว่าร้อยละ 50 ต้องตรวจสอบรายได้จากการทำงาน และพิจารณาเพิ่มหรือลดเงินทดแทนการขาดรายได้ โดยพิจารณาเปลี่ยนแปลงค่าวินิจฉัยเพิ่มหรือลดฯ ตามข้อ 3.2.3 2)

3.4 ผู้ทุพพลภาพได้รับการฟื้นฟูจนมีสภาพดีขึ้น สามารถทำงานมีรายได้แต่ต่อมา มีรายได้ลดลงหรือไม่มีรายได้ ให้พิจารณาเพิ่มหรือลดเงินทดแทนการขาดรายได้ โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อ 3.3

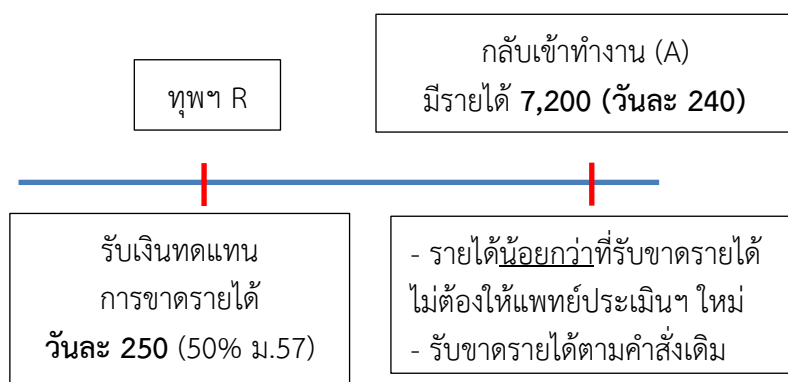
ตัวอย่างการพิจารณาสั่งเพิ่มหรือลดเงินทดแทนการขาดรายได้ กรณีทุพพลภาพมีระดับความสูญเสียรุนแรง

ตัวอย่างที่ 7 สถานะ R กลับเข้าทำงานมีรายได้ไม่มากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้

ผู้ทุพพลภาพได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 250 บาท (จากค่าจ้าง 15,000 บาท) กลับเข้าเป็นผู้ประกันตนมีรายได้จากการทำงานเดือนละ 7,200 บาท (วันละ 240 บาท) ซึ่งน้อยกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

กรณีนี้ ผู้ทุพพลภาพมีรายได้น้อยกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ที่รับอยู่ จึงมีเงื่อนไขการปรับลดไม่ครบ 2 ข้อ ตามข้อ 1 ดังนั้น จึงไม่ต้องประเมินการสูญเสียสมรรถภาพร่างกายและไม่ต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งฯ

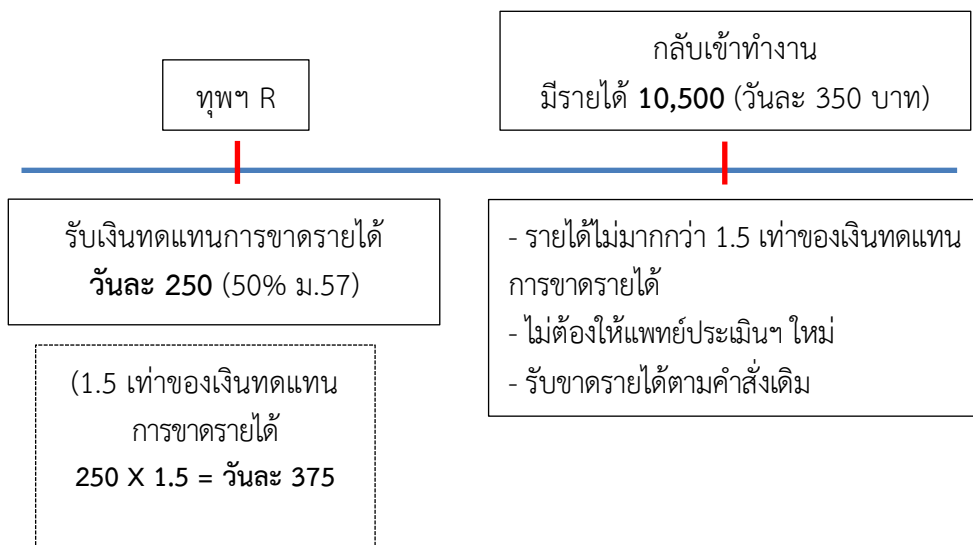

ตัวอย่างที่ 8 สถานะ R กลับเข้าทำงานมีรายได้ไม่มากกว่า 1.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้

ผู้ทุพพลภาพได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 250 บาท (จากค่าจ้าง 15,000 บาท) กลับเข้าเป็นผู้ประกันตนมีรายได้จากการทำงานเดือนละ 10,500 บาท (วันละ 350 บาท) ซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่มากกว่า 1.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ (1.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ = $250 \times 1.5 =$ วันละ 375 บาท)

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

ผู้ทุพพลภาพมีรายได้จากการทำงานไม่มากกว่า 1.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ ดังนั้น จึงไม่ต้องประเมินการสูญเสียสมรรถภาพร่างกายและไม่ต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งฯ

ตัวอย่างที่ 9 สถานะ R กลับเข้าทำงานมีรายได้มากกว่า 1.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้

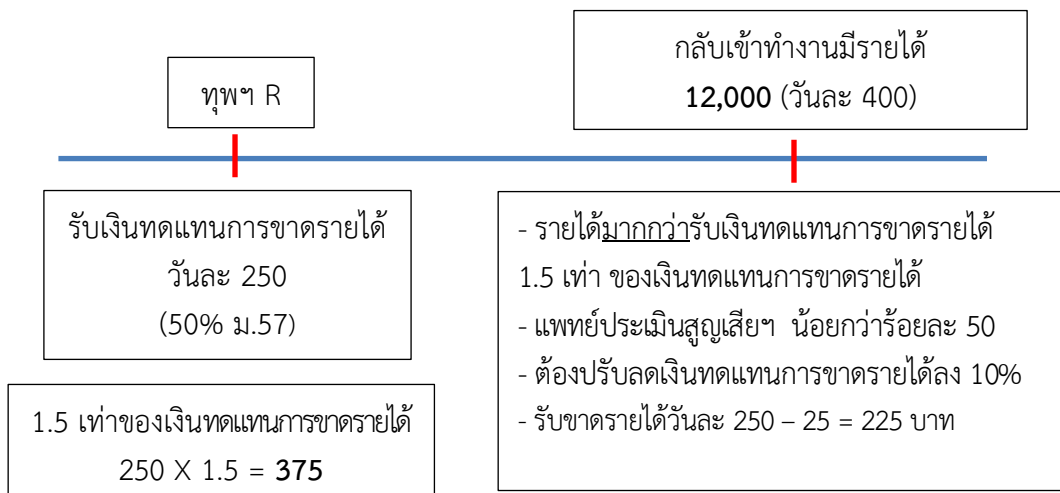
ผู้ทุพพลภาพได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 250 บาท (จากค่าจ้าง 15,000 บาท) กลับเข้าเป็นผู้ประกันตนมีรายได้จากการทำงานเดือนละ 12,000 บาท (วันละ 400 บาท)

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

ผู้ทุพพลภาพมีรายได้จากการทำงานมากกว่า 1.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ ต้องประสานแพทย์ผู้ขึ้นทะเบียนฯ ให้ประเมินการสูญเสียสมรรถภาพทั้งร่างกาย ถ้าการสูญเสียสมรรถภาพทั้งร่างกายน้อยกว่าร้อยละ 50 ต้องเปลี่ยนแปลงเงินทดแทนการขาดรายได้ลดลง 10% ตามข้อ 3.2.3 2) (2.1)

วิธีคำนวณ

1. เงินทดแทนการขาดรายได้วันละ = 250 บาท
2. เงินทดแทนการขาดรายได้ 1.5 เท่า = $250 \times 1.5 = 375$ บาท
3. กลับเข้าทำงานมีรายได้ = 12,000 บาท (วันละ 400 บาท)
4. ลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลงร้อยละ 10 ของเงินทดแทน = $\frac{250 \times 10\%}{100} = 25$ บาท
5. ผู้ทุพพลภาพจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ $250 - 25 = 225$ บาท

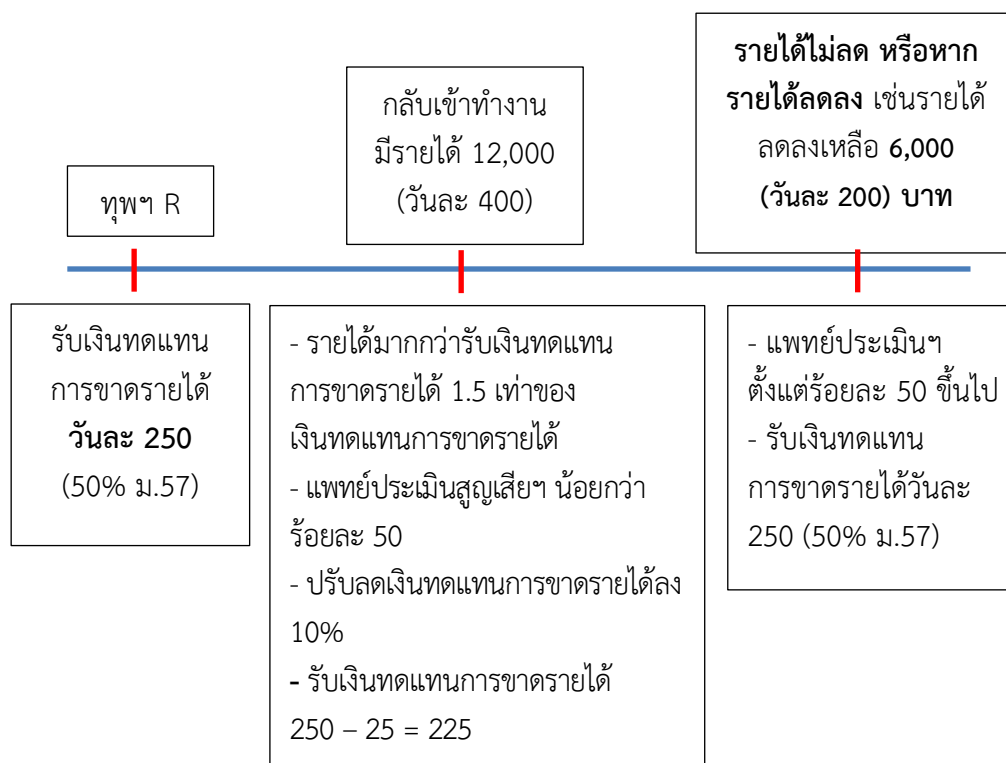

ตัวอย่างที่ 10 ปรับลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง หากต่อมาภายหลังปรากฏว่ามีสภาพร่างกายเสื่อมลง (ร้อยละ 50 ขึ้นไป)

จากตัวอย่างที่ 9 เดิมผู้ทุพพลภาพได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เดือนละ 250 บาท (จากค่าจ้าง 15,000 บาท) ต่อมาได้รับการฟื้นฟูจนมีสภาพดีขึ้น มีรายได้จากการทำงาน 12,000 บาท (วันละ 400 บาท) ซึ่งมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ จึงถูกลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 10% เหลือวันละ 225 บาท ต่อมารายได้จากการทำงานลดลงเหลือเดือนละ 6,000 บาท (วันละ 200 บาท) และมีสภาพร่างกายเสื่อมลงอยู่ที่ร้อยละ 55 ของทั้งร่างกาย

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

กรณีนี้เนื่องจากแพทย์ประเมินสูญเสียฯ ตั้งแต่ร้อยละ 50 ของทั้งร่างกาย ทำให้มีเงื่อนไขในการปรับลดไม่ครบ 2 ข้อ ตามข้อ 1 ต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้ โดยให้ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 250 บาท เท่ากับเงินทดแทนการขาดรายได้ที่ได้รับครั้งแรก

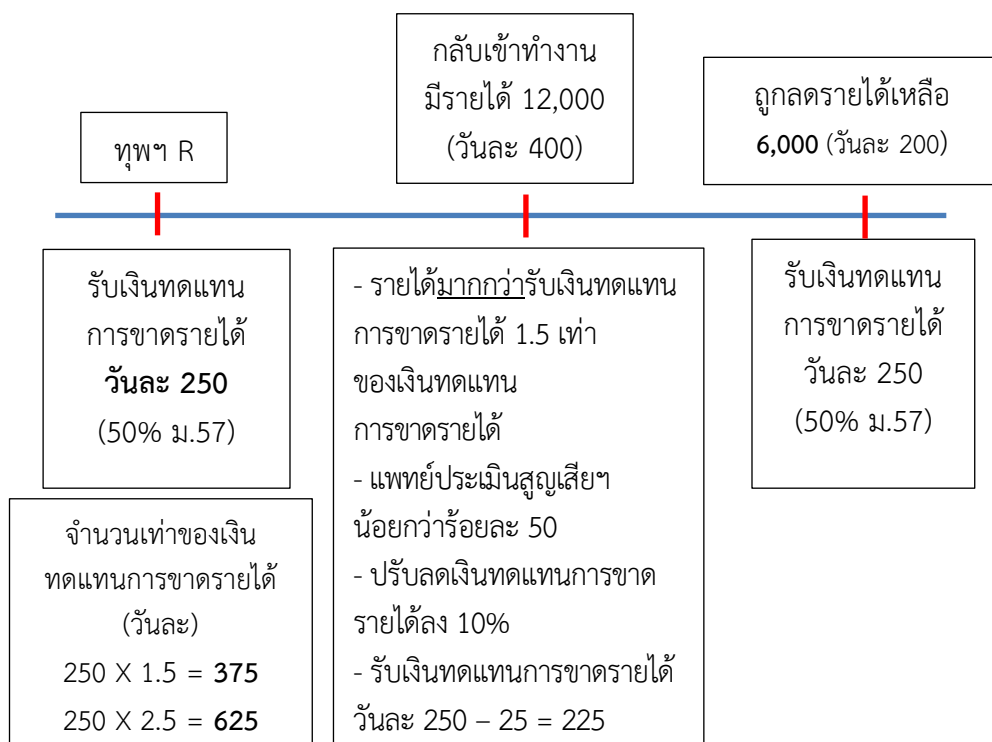
หมายเหตุ : กรณีผู้ทุพพลภาพที่ถูกลดเงินทดแทนการขาดรายได้ หากภายหลังมีสภาพร่างกายเสื่อมลง ร้อยละ 50 ขึ้นไป ไม่ว่าจะมียาได้จำนวนเท่าใด ให้เพิ่มเงินทดแทนการขาดรายได้เป็นร้อยละ 50 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 ตามประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ อัตรา วิธีการพิจารณาสั่งเพิ่มหรือลดเงินทดแทนการขาดรายได้เนื่องจากทุพพลภาพ ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2559 ข้อ 4 ประกอบข้อ 3.1

ตัวอย่างที่ 11 ปรับลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง ต่อมารายได้จากการทำงานน้อยกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ครั้งแรก (รายได้จากการทำงานไม่มากกว่า 1.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้)

จากตัวอย่างที่ 9 เดิมผู้ทุพพลภาพได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 250 บาท (จากค่าจ้าง 15,000 บาท) ต่อมาได้รับการฟื้นฟูจนมีสภาพดีขึ้นมียาได้จากการทำงาน 12,000 บาท (วันละ 400 บาท) ซึ่งมากกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้ จึงถูกลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง 10% เหลือวันละ 225 บาท ต่อมารายได้จากการทำงานลดลงเหลือเดือนละ 6,000 บาท (วันละ 200 บาท) ซึ่งน้อยกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้รับครั้งแรก

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

กรณีนี้เนื่องจากรายได้จากการทำงานลดลงทำให้เงื่อนไขในการปรับลดเปลี่ยนไปอยู่ในระดับที่ไม่มากกว่า 1.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ ต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้ โดยให้ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 250 บาท เท่ากับเงินทดแทนการขาดรายได้ที่ได้รับครั้งแรก

ตัวอย่างที่ 12 ปรับลดเงินทดแทนการขาดรายได้ลง และวินิจฉัยลดเงินทดแทนการขาดรายได้แล้ว ต่อมาเมื่อข้อเท็จจริงเพิ่มเติมคือ มีรายได้จากการทำงานลดลงมากกว่าสิทธิครั้งก่อน ทำให้ต้องพิจารณาระดับอัตราลดเงินทดแทนการขาดรายได้ใหม่

ผู้ทุพพลภาพได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้วันละ 250 บาท (จากค่าจ้าง 15,000 บาท) ต่อมาได้รับการฟื้นฟูมีสภาพร่างกายดีขึ้น โดยมีการสูญเสียสมรรถภาพของร่างกายน้อยกว่าร้อยละ 50 และกลับเข้าทำงานมีรายได้จากการทำงานเดือนละ 19,500 บาท (วันละ 650 บาท) มากกว่า 2.5 เท่า จึงถูกปรับลดเงินทดแทนการขาดรายได้ 30% ต่อมารายได้จากการทำงานลดลงอีก เหลือเดือนละ 12,000 บาท (วันละ 400 บาท) เปลี่ยนเป็นลดลงมากกว่า 1.5 เท่า

การพิจารณาเงินทดแทนการขาดรายได้

กรณีนี้มีการฟื้นฟูและสูญเสียสมรรถภาพของร่างกายน้อยกว่าร้อยละ 50 และกลับเข้าเป็น ผู้ประกันตนมีรายได้มากกว่า 2.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ จึงถูกปรับลดเงินทดแทนการขาดรายได้ไปแล้ว 30% และต่อมาเมื่อข้อเท็จจริงเปลี่ยนไปมีรายได้ลดลงอีก อยู่ในระดับที่มากกว่า 1.5 เท่าของเงินทดแทนการขาดรายได้ จึงต้องพิจารณาปรับลดเงินทดแทนการขาดรายได้ใหม่จาก 30% เป็น 10% โดยพิจารณาตามตัวอย่างที่ 9

4. กรณีไม่สามารถพิจารณาตามที่กำหนดในแนวปฏิบัตินี้ ให้หารือคณะกรรมการการแพทย์
ตามประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ อัตรา วิธีการพิจารณาสั่งเพิ่มหรือลด
เงินทดแทนการขาดรายได้เนื่องจากทุพพลภาพ ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2559 ข้อ 5

กลุ่มงานกำกับและควบคุมการวินิจัยประโยชน์ทดแทน
สำนักสิทธิประโยชน์
มีนาคม 2567